

Tidligere i Tidsskriftet

Det norskeste norske – språkdebatt

De fleste aviser og tidsskrifter i Norge har en språknorm. Det er mange likestilte former i norsk – og en norm skal sikre en enhetlig stil. At leserne har synspunkter på de redaksjonelle valgene som er gjort, er ikke nytt – her er et eksempel fra Tidsskriftet nr. 1/1925 (side 95–6).

Sproget i «Tidsskriftet».

Fra G. Winge, Sarpsborg.

Hr. redaktøren for «Tidsskrift for Den norske lægeforening»!

(Aapent brev – for «Tidsskriftet».)

Jeg sitter netop og læser vor avgaaende generalsekretærs avskedsskrivelse til kollegerne i siste hefte av «Tidsskriftet» og har ikke læst langt i hans ellers smukke og korrekte riksmaal, da jeg pludselig voldsomt snubler i hans tekst og løper panden mot 1ste ord i 6te linje pag. 1179 :

søknader! – Ikke fordi jeg, som jeg tænker mange med mig, ikke før har snublet over dette ord; men jeg var da ialfald vant til kun at finde det i sin forholdsvis beskjedne krok blandt «Meddelelserne»; men nu har han sandelig faat listet det ind i selve hovedteksten! – som en rigtig «gloendes» umake lap paa en ellers pyntelig klædning. –

De mortuis nil nisi bene – heter det jo, ja det er et sandt ord ; men jeg kan ikke regne vor ærede generalsekretærs selvlagede riksmålsord «søknad» blandt hans ellers mange prisverdige gjerninger, det er og blir et teratom, et usmakelig misfoster, ialfald naar det sættes ind i riksmaalet, dets værd i det saakaldte landsmaal være usagt. – Ja, vor ærede avgaaende generalsekretær er ikke ukjendt med min opfatning i denne sak, en opfatning min sprogfølelse tilsiger mig jeg ikke er alene om; jeg har gjentagne ganger henvendt mig til ham derom, som han vistnok vil erindre. – Men det nyttet jo ikke, saalænge han sat paa kuskebukken og styrte. Men hr. redaktør, skulde det ikke nu, da hr. Hanssons rappe – og formentlig fremdeles fyrige og springske stridshest er sat paa stalden for at faa den fortjente hvile – skulde det ikke nu være mulig at holde vor pegasus paa den rette veiline og holde den ifra saadanne spret over skaglerne (om forlatelse, skjækerne heter det jo paa norsk) ut i veigrøften? Lad os i al sømmelighets og fornufts navn avskaffe ordet søknad, det er ikke riksmaal ; ingen av dettes ord kan ende paa nad eller ad – og hvad skal man si om det fryktelige misk-mask «søknader»? Skal «Tidsskriftet» føres paa riksmaal, saa lad det være purt og rent! For at gjenta nogen av mine ord til Rs. Hansson : det er da ikke noget mere unorsk i ordet «ansøknning» end i de mange andre ord vort riksmaal har, begyndende paa an- og endende paa ing bl. a., og skal

«Skal «Tidsskriftet» føres paa riksmaal, saa lad det være purt og rent,» skriver legen fra Sarpsborg. Foto Jon Feingersh/Corbis/SCANPIX

man endelig perhorrescere kombinationen «ansøknning», saa kunde man jo bruke «søknning» isteden, som jeg har foreslaat, det gjør jo intet om ordet kan ha to betydninger, det har jo saa mange andre.

Jeg kan forresten henvise til, at ansøkere i siste hefte av «Tidsskriftet» kaldes søkere. Men sammesteds finder vi, at «ansættelse» er tillatelig, mens ansøknning altsaa er en umulig sammensætning. Dog ikke ganske banlyst later det dog til ; aanei, gammel vane er ikke saa let at vende : Hr. generalsekretæren har end ikke i sit siste nummer formaaet at gjøre sig helt ren!: assistentlægeposter ved Kristiania sykehus er der fremdeles sendes «ansøknning» til ; ja sandelig til 2den assistentlægeposten ved Dr. Gades institut ogsaa, ja til og med til det akademiske collegium kan «ansøkninger» sendes ; det er ikke daarlig! (Mon-tro kanske «søknad» allikevel ikke skulde være et saa utmerket – formentlig rettere «framifraa» – ord? – Jo, det er egte norsk riksmaal fra maalet hennar mor; sic volo, sic jubeo, Rs. H. –

Kjære hr. redaktør – eller redaktører, hvem I nu end er – : hr. Rs.Hansson sat den gang paa kuskebukken og talte i præsens (cfr. en vis persons bekjendte : «herrlichen Zeiten fuhr Ich Euch entgegen»). Nu tilhører de ord fortiden. Skal vi ikke da nu være enige om at være nøkterne og holde os til den slagne riksmålsvei – uten at forsøke at pynte den med nye sten, som stikker op, saa man snubler i dem.

Sarpsborg, 31te december 1924.

Deres ærbødige

G. Winge.